

Правило	Приклад
А: «П?»	<i>Тут Антон не втерпів і запитав: «Хто там?»</i>
«П», – а.	<i>«Я буду на тебе чекати», – відповіла мати.</i>
«П?» – а.	<i>«Хто ж це такий?» – питаю я.</i>
«П!» – а.	<i>«От спасибі!» – зрадів чоловік.</i>
«П, – а, – п».	<i>«Мені шкода, – говорить Марійка, – що через мене ти спізнився на тренування».</i>
«П, – а. – П».	<i>«Це тільки ти так можеши, – докоряє чоловік дружині. – Послати мене на батьківські збори і не сказати, в якому класі навчається наш син».</i>
«П? – а. – П».	<i>«Ти захворів?» – поцікавилась Олена Петрівна. – Зараз я виміряю тобі тиск».</i>

Пряма мова не виділяється лапками, якщо немає вказівки на те, кому вона належить: *Недарма кажуть: пісня – душа народу* (В. Скуратівський).

Діалог – це розмова двох чи кількох осіб, відтворена дослівно. Діалогічне мовлення може як супроводжуватися, так і не супроводжуватися словами автора. Діалог оформлюється репліками, кожна з яких пишеться з нового рядка. Перед кожною реплікою ставиться тире:

- Чому погано вчишся, Гнате?
- Це я на зло своєму тату...
- Ну, а «на зло» чого буває?
- Того, що тато мене лас.
- За віщо ж лас твій татусь?
- За те, що я погано вчусь... (Г. Бойко)

Різновидом чужого мовлення є **цитата** – уривок певного тексту, твору, висловлювання, який передано дослівно для підтвердження чи заперечення власних думок. За будовою цитати бувають різні: просте речення, складне речення, кілька речень, частина речення, словосполучення, слово. У цитатах наводять автора висловлювання: *«Роби те, до чого народжений»* (Г. Сковорода); *«Усе, що робиш, треба робити добре»* (Ф. Бекон).

Життєва ситуація

Завдання 16. Уявіть, що ви шукаєте роботу і прийшли на співбесіду з майбутнім роботодавцем. Дайте відповіді на запитання роботодавця. Розкажіть про себе. Запишіть розмову у вигляді діалогу.

Як Вас звати? Скільки Вам років? Власна сім'я у Вас є? А діти? Яка у Вас освіта? Який навчальний заклад Ви закінчили? Який у Вас рівень знання англійської мови? Чи маєте Ви досвід роботи? Яку б заробітну плату Ви хотіли отримувати? Чому Ви прийшли влаштовуватися на роботу саме до нас? Чи маєте Ви хобі? Яку останню книжку Ви прочитали? Чи погодились би Ви змінити професію, піти на курси підвищення кваліфікації? Залиште Ваш телефон, ми Вам зателефонуємо. До побачення!

Завдання 17. Прочитайте текст. Незнайомі слова знайдіть в словнику.

Форми працевлаштування в Україні

Кожен стикається з проблемою пошуку роботи. Ми мріємо про високооплачувану цікаву посаду у дружньому колективі. Знайти таку вакансію не завжди легко, але можливо.

Труднощі під час пошуку роботи найчастіше виникають у випускників закладів вищої освіти. Для відповідної посади вони не мають необхідного досвіду, і роботодавець часто віддає перевагу більш досвідченим людям. Також є інший варіант: погоджуються взяти на роботу, але неофіційно – без запису до трудової книжки.

Отже, в Україні є дві основні форми працевлаштування – офіційна та неофіційна. Варто розглянути їхні переваги та недоліки.

Що означає «офіційне працевлаштування»? Це оформлення на роботу з дотриманням всіх норм та законів. Працівник підписує трудовий договір. Після цього вносять відповідний запис до трудової книжки. Це основний документ про трудову діяльність, який підтверджує стаж (періоди роботи) та досвід роботи працівника.

Права та обов'язки громадян у разі офіційного оформлення визначаються Трудовим кодексом України. Кожен має право на:

- гарантований розмір заробітної плати;
- оплачувану щорічну відпустку (30 календарних днів);
- оплату лікарняного;
- відпочинок у вихідні та святкові дні;
- зарахування трудового стажу тощо.

Це економічні та соціальні гарантії офіційної роботи.

Укладання трудового договору захищає найманого працівника. Наприклад, якщо роботодавець затримує виплату заробітної плати, відмовляється оплатити виконану роботу або не виконує інших своїх обов'язків, працівник має право відстояти свої права в суді.

В Україні люди можуть працювати офіційно з 18 до 60 років – як чоловіки, так і жінки. Робочий день триває 8 годин. У тижні 5 робочих днів і два вихідні, здебільшого це субота та неділя.

Також, влаштовуючись на роботу, ви можете підписати з роботодавцем контракт. У цьому документі визначають термін, на який укладається контракт (місяць, рік, три роки тощо). Після закінчення цього терміну контракт можуть продовжити або розірвати. У контракті чітко визначені права та обов'язки працівника і роботодавця. Контракт є гарантією захисту ваших прав. Потрібно уважно прочитати умови контракту перед його підписанням.

Із заробітної плати працівників, які влаштувалися на офіційну роботу, вираховують податки. Роботодавець сплачує за них внески до Пенсійного фонду. Це гарантує працівнику пенсійні виплати в майбутньому. Проте розмір офіційної зарплати багатьох не влаштовує.

Частина людей працює в Україні неофіційно, отримує зарплату «в конверті». Це означає, що роботодавець діє нелегально та уникає сплати податків. Це порушує трудове законодавство України та завдає шкоди державі. Усі умови праці встановлює роботодавець, тому часто працівники обмежені у своїх правах. Чому ж люди погоджуються на такі умови? По-перше, часто вони отримують вищу зарплату, ніж ті, хто працює офіційно, по-друге, у людей інколи просто немає вибору.

Роботодавець говорить претенденту на посаду: «Якщо хочеш у мене працювати, працюй неофіційно, без оформлення трудового договору». І людина погоджується. Отже, неофіційне працевлаштування – це трудові відносини між роботодавцем і працівником, які не надають гарантій. Крім того, це порушення законів України, норм Трудового кодексу.

Нещодавно в Україні з'явилась ще одна нестандартна форма працевлаштування. Її ще називають дистанційною, або віддаленою. Людина живе в одному місці, а працює в іншому. Як правило, вона виконує роботу за комп'ютером, а результати своєї праці надсилає роботодавцю через Інтернет. Дистанційна робота – це особиста свобода та гнучкість робочого графіку, можливість працювати вдома та не залежати від розташування офісу. При цьому зарібок буде залежати від обсягу виконаної роботи. Однак таке працевлаштування дуже нестабільне. Воно не забезпечує соціального захисту. Здебільшого це короткотривалі проекти.

Завдання 18. Дайте відповіді на запитання.

1. У кого найчастіше виникають труднощі в пошуку роботи?
2. Які основні форми працевлаштування є в Україні?